

Handling 2023 nr 80

Hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 10 februari 2023 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

1. Göteborgs Stadshus AB:s förslag, att genom utdelning ianspråkta resterande del av realisationsvinster 2022 i Göteborg Energi AB, 178 mnkr, Göteborgs Stads Parkerings AB, 55 mnkr samt 50 procent av Got Event AB:s överskott, 28 mnkr, i syfte att återbetala förvärvslån med att det förfaller under 2023, godkänns.
2. Göteborgs Stadshus AB:s förslag, att genom utdelning ianspråkta del av Higab AB:s realisationsvinst från försäljning av fastigheter på Medicinareberget, 450 mnkr, för att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023, godkänns.
3. Göteborgs Stadshus AB:s hemställan, att inom ramen för bolagets finansiella samordningsuppdrag få möjlighet att optimera Göteborgs Stadshus AB:s låneportfölj och därmed möjliggöra en återbetalning av hela eller delar av bolagets förvärvslån i takt med att det förfaller, godkänns.

Göteborg den 5 april 2023
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-02-10

Diarienummer 0158/23

Handläggare

Maria Svensson

Telefon: 031-368 03 91

E-post: maria.svensson@stadshuset.goteborg.se

Hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stadshus AB:s förslag, att genom utdelning ianspråkta resterande del av realisationsvinster 2022 i Göteborg Energi AB, 178 mnkr, Göteborgs Stads Parkerings AB, 55 mnkr samt 50 procent av Got Event AB:s överskott, 28 mnkr, i syfte att återbetala förvärvslån med att det förfaller under 2023, godkänns.
2. Göteborgs Stadshus AB:s förslag, att genom utdelning ianspråkta del av Higab AB:s realisationsvinst från försäljning av fastigheter på Medicinareberget, 450 mnkr, för att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023, godkänns.
3. Göteborgs Stadshus AB:s hemställan, att inom ramen för bolagets finansiella samordningsuppdrag få möjlighet att optimera Göteborgs Stadshus AB:s låneportfölj och därmed möjliggöra en återbetalning av hela eller delar av bolagets förvärvslån i takt med att det förfaller, godkänns.

Sammanfattning

Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) har i nuläget en extern låneskuld motsvarande 3,2 mdkr, som har sitt ursprung i finansiering av historiska förvärv av aktier i dotterbolag. Stadshus tar upp lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när bolagen i koncernen, via stadens interna koncernbank, omsätter sina lån.

I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det oförmånligt för Stadshus att finansiera lån externt och bedöms att så förbli ett antal år framöver. Att minska Stadshus låneskuld och öka bolagens med motsvarande belopp bedöms skapa förutsättningar för att minska koncernens räntekostnader med 50–100 mnkr för 2023–2027 utan att det påverkar koncernens soliditet.

En annan negativ effekt av den externa upplåningen är att Stadshus i dagsläget inte har möjlighet att göra skattemässiga avdrag för sina räntekostnader vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. I och med ökade räntenivåer är det sannolikt att viss negativ effekt består under överskådlig tid framöver.

Stadshus lägger om ca 20 procent av sina externa lån per år. Under 2023 förfaller lån om totalt 834 mnkr. För att undvika ovan beskrivna negativa effekter föreslår Stadshus att upparbetade vinstmedel delas ut från Göteborg Energi AB, Göteborgs Stads Parkerings AB, Higab AB och Got Event AB till Stadshus AB som återbetalar dessa lån i sin helhet.

Stadsledningskontoret gör i detta tjänsteutlåtande en sammanfattning av Stadshus ärende, för kompletterade och fördjupad information hänvisas till Stadshus tjänsteutlåtande.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadshus har i dagsläget en extern låneskuld om 3,2 mdkr som finansieras på marknaden via ett annat förfarande än när stadens interna koncernbank omsätter sina lån. Stadshus har med nuvarande externa låneavtal under 2022 räntekostnader på ca 24 mnkr. I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det oförmånligt för Stadshus att finansiera sina lån externt och kommer så att förbli ett antal år framöver.

Enligt inkomstskattelagens begränsningar kan inte Stadshus finansiera förvärv av aktier i dotterföretag eller transaktioner med ägaren genom Göteborgs stads koncernbank, utan att förlora rätten till avdragsrätt för ränteutgifter. Stadshus tar därför upp dessa lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när koncernbanken omsätter sina lån, i enlighet med stadens riktlinje för finansverksamheten. Finansieringsformen för Stadshus är, givet allt annat lika, något mindre förmånlig än att finansiera sig genom koncernbanken, vilket genererar högre räntekostnader. Stadshus lägger om ca 20 procent av sina externa lån per år. Stadshus står under 2023 inför en omläggning av två externa förvärvslån under 2023 på totalt 834 mnkr, där den första omläggningen i februari kommer innebära en kraftig räntehöjning. Den mycket översiktliga räntekostnadsprognosen som Stadshus har tagit fram, indikerar att räntekostnaderna kommer att öka med cirka 50-100 mnkr mellan 2023-2027.

Bolagen inom stadshuskoncernen har möjlighet att låna till en betydligt lägre ränta, hos koncernbanken. Ur ett stadshuskoncernperspektiv skulle det således vara förmånligare att betala av lånen genom att ianspråkta bolagens resultat och att bolagen i stället vid behov lånar motsvarade belopp i koncernbanken. Med ett förfarande där Stadshus låneskuld successivt överförs på bolagen, med eventuell finansiering via koncernbanken, skulle räntekostnaderna kunna hållas på en betydligt lägre nivå.

En annan negativ effekt av den externa upplåningen är att Stadshus i dagsläget inte har möjlighet att göra skattemässiga avdrag för sina räntekostnader vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. Stadshus räntekostnader är i dagsläget för höga relativt bolagets resultat för att kunna göra skattemässiga avdrag för sina räntekostnader, vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. En extra skattekostnad som uppstår på grund av denna begränsning beräknas till 8 mnkr för 2022 baserat på en ränteprogno om 42 mnkr och ett prognosticerat resultat före räntor, skatt, nedskrivningar och avskrivningar (EBITDA) på 0 mnkr. Budgeterade totala räntekostnader för 2023 uppgår till cirka 70 mnkr. Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget 2023 avseende finansiering av verksamheter i koncernen på cirka 420 mnkr, kommer det att krävas koncernbidrag från vinstgivande bolag på minst 687 mnkr för att full avdragsrätt ska erhållas 2023.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilaga

Göteborgs Stadshus AB:s handlingar 2023-01-23 § 9

Ärendet

Kommunfullmäktige har att ta ställning till Göteborgs Stadshus AB:s förslag till hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB.

I samband med kommunstyrelsens beslut 2022-12-14 § 972 om bokslutsdispositioner i Göteborgs Stadshus AB 2022 noterade stadsledningskontoret att Stadshus tagit fram ett underlag som möjliggör återbetalning av hela eller delar av ett förvärvslån, vilket förfaller under våren 2023. Stadsledningskontoret gjorde bedömningen att förslaget frångick den praxis som normalt tillämpats. Stadsledningskontoret gjorde vidare bedömningen att Stadshus därför behövde återkomma i ett eget ärende för beslut i kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Stadshus har i nuläget en extern låneskuld motsvarande cirka 3,2 mdkr. Låneskulden är främst hänförlig till finansiering av förvärv av aktier i dotterbolag. Förvärvslån upptogs i samband med att bolaget förvärvade dotterbolagen från Göteborgs Stad i samband med koncernens bildande 1996. Stadshus har därefter tagit upp ytterligare lån med syfte att finansiera utdelning till ägaren då bolaget inte erhållit tillräckligt med kassaflöde för att genomföra utdelningen utan upplåning. Stadshus saknar egen intjänandeförmåga att bära sina räntekostnader och bedriver inte heller någon verksamhet som ger möjligheter att absorbera räntekostnaderna i sin resultaträkning på samma sätt som de rörelsedrivande bolagen kan. Eftersom koncernen samlat är nettolåntagare så kommer även framtida utdelningar indirekt finansieras via lån i bolagen eftersom självfinansieringsgraden minskar till följd av större uttag från bolagen. Så länge bolagens soliditetsnivåer inte äventyras, kan detta uppfattas som en normal ordning.

Stadshus tar upp lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när bolagen i koncernen, via stadens interna koncernbank, omsätter sina lån. Finansieringsformen för Stadshus är, givet allt annat lika, något mindre förmånlig än att finansiera sig genom koncernbanken. I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det mycket oförmånligt för Stadshus att finansiera sina lån externt och bedöms att så förbli ett antal år framöver. Att minska Stadshus låneskuld och öka bolagens med motsvarande belopp kommer skapa förutsättningar för att minska koncernens räntekostnader totalt sett, utan att det påverkar koncernens soliditet. En omfördelning av koncernens skuldsättning ökar möjligheten att effektivt utnyttja kapital på mest fördelaktiga sätt samtidigt som koncernens totala skuldsättning är oförändrad.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Av Stadshus ägardirektiv framgår att beslut om kapitalisering, som inte omfattas av uppdraget om finansiell samordning, av bolag som inte i särskild ordning delegerats till Stadshus eller kommunstyrelsen ska kommunfullmäktiges ställningstagande inhämtas.

Ärendet avser:

- 1) Beslut om utdelning från vissa bolag i syfte att amortera förvärvslån i sin helhet med förfall under 2023. Utdelning är en form för kapitalöverföring som innebär en kapitalisering av mottagaren.
- 2) Förslag till förändring av praxis gällande kapitalförflyttningar inom ramen för stadshuskoncernens finansiella samordning där Stadshus och kommunstyrelsen enligt Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrning har delegerade ansvar.

Stadshus uppdrag avseende finansiell samordning samt förslag avseende förändrad praxis för den finansiella samordningsuppdraget

Stadshus ska, i enlighet med sitt ägardirektiv, svara för resultatutjämnning inom Stadshus AB koncernen. Stadshuskoncernens skattebelastning ska dessutom i första hand ske i Stadshus. Stadshus har i kommunfullmäktiges budget uppdraget att skapa förutsättningar för att lämna utdelning till staden samt att lämna kapitaltillskott till Business Region Göteborg AB, Göteborg Stadsteater AB och Got Event AB. Stadshus har att finansiera dessa bolag och efterfrågad utdelning genom att hämta hem överskott från de vinstgivande bolagen i koncernen.

För att hantera detta har genom åren utvecklats en praxis som förenklat innebär att Göteborg Energikoncernen, Göteborgs Hamn koncernen, Higab AB och Göteborgs Stads Parkering AB, lämnar nettobidrag till finansiering genom att dela ut 50 procent (varav 20,6 procent avser skattebelastning) av resultatet före skatt. Återstående resultat har konsoliderats i respektive bolags egna kapital. För övriga bolag har vinster/förluster (exklusive skatteeffekter) konsoliderats fullt ut i respektive bolags egna kapital.

Stadshus föreslår att bolagets finansiella samordningsuppdrag även ska omfatta att ta fram förslag på hur Stadshus externa låneskuld på kort och lång sikt bör hanteras i syfte att optimera låneportföljen framöver.

Förslaget innebär en förändrad praxis där Stadshus inom ramen för det finansiella samordningsuppdraget (utöver det som beskrivits ovan) även lämnar ett förslag som möjliggör att Stadshus kan hantera sin externa lånefinansiering i takt med att lånen förfaller samt redogör för vilka effekter detta kommer att få för koncernens totala räntekostnader och för koncernens bolag.

En förändrad praxis för den finansiella samordningen innebär, till skillnad från beslut om kapitaltillskott till ovan nämnda bolag, kapitalförflyttningar mellan bolagen utan särskilda kommunfullmäktigebeslut. Stadshus gör bedömningen att eftersom förflyttningarna begränsas till ett enskilt avgränsat syfte som gagnar stadshuskoncernen i sin helhet är det rimligt att de kan hanteras inom ramen för den finansiella samordningen där Stadshus lämnar förslag och kommunstyrelsen fattar beslut.

Kommunstyrelsen har, enligt Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrning, mandat att besluta om ekonomiska justeringar som föreslås av Stadshus. Stadshus gör bedömningen att ett fullmäktigebeslut om förändrad praxis enligt föreliggande förslag bör innebära att kommunstyrelsens mandat förändras utan att ett särskilt beslut krävs, så att mandat att besluta om ekonomiska justeringar kvarstår på samma sätt som tidigare.

På samma sätt som för övriga bokslutsdispositioner läggs grunden för förslag utifrån helårsprognos augusti och kommunstyrelsen behöver fatta beslut innan november månads utgång för att de ska vara möjliga att inarbeta i årsbokslutet.

Möjligheter för återbetalning av hela eller delar av förvärvslån 2023

Utöver resultatmässiga förutsättningar 2022 innebär högre marknadsräntor att ränteskillnaden mellan externa och koncerninterna lån ökar. Utifrån de omläggningar av förvärvslån Stadshus står inför under 2023, totalt 834 mnkr, är slutsatsen att det är förmånligare att betala av lånen genom att ianspråkta bolagens resultat och att bolagen i stället vid behov lånar motsvarande belopp i koncernbanken.

För att också hantera hela eller delar av den låneskuld om 834 mnkr, som förfaller under 2023 och som beskrivits ovan föreslås att följande åtgärder vidtas, se Stadshus tjänsteutlåtande.

1) Skapa möjlighet att ianspråkta kassaflöden från 2022 års resultat till att återbetala delar av förvärvslånet genom uttag i Göteborg Energi AB och Göteborgs Stads Parkering AB. Genom att ianspråkta realisationsvinster samt ordinarie uttag från dessa bolag kan 230 mnkr hämtas in.

2) Got Event AB redovisar för 2022 ett prognosticerat årsresultat på 56 mnkr, 42 mnkr högre än vad som har budgeterats. Got Event AB har de senaste åren fått behålla överskott från verksamheten i syfte att kunna hantera enstaka underskottsår. Stadshus förslag innebär att 50 procent av det prognosticerade överskottet, cirka 28 mnkr, hämtas från Got Event AB. Detta innebär att Got Event AB även efter detta får behålla mer än det överskott som bolaget budgeterade för 2022.

3) Under 2021 avyttrade Higab AB fastigheter på Medicinareberget med en reavinst på cirka 1,4 mdkr. Kassaflödet från försäljningen stannade i Higab AB, som hade möjlighet att minska sin låneskuld i koncernbanken. I kommunfullmäktiges beslut, 2021-02-25 §13, anges att överskott från försäljning kan användas för att betala av lån. Det bedöms således finnas möjlighet att Stadshus ianspråkta del av Higab AB:s kassaflöde från försäljningen av fastigheter på Medicinareberget, i syfte att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023. Beloppet beräknas uppgå till 450 mnkr.

Det finns också en möjlighet att nyttja delar av vinster i Liseberg. Realisationsvinster i Liseberg har historiskt till 100 procent kvarstått i Liseberg. Det kan finnas anledning att se över praxis då 2022 års resultat prognosticeras till cirka 230 mnkr, i synnerhet när beslut om avveckling/försäljning motsvarande 27 mnkr av verksamhet beslutats av kommunfullmäktige. Stadshus lämnar i det här skedet inget förslag om att realisationsvinst från försäljning av hotellverksamheten Liseberg Heden ianspråkta. Frågan om Lisebergs soliditetsbehov hanteras inom ramen för kommunfullmäktiges budgetuppdrag till Stadshus att genomföra en genomlysning och föreslå förändringar av bolagens kapitalstruktur.

Stadshus uppger att bolaget för perioden 2024-2027 behöver omsätta ytterligare cirka 2,4 mdkr för förvärvslån som förfaller.

Stadsledningskontorets bedömning

Den snabba ränteuppgången på marknaden har fört med sig att Stadshus i dagsläget bör överväga att amortera av sina förvärvslån i takt med att lånen löper ut.

Stadsledningskontoret håller med Stadshus i sin bedömning att upparbetade vinstmedel i bolagen inom koncernen i enlighet med detta tjänsteutlåtande bör delas ut till Stadshus i syfte att amortera av förvärvslånen som förfaller under 2023. Stadsledningskontoret konstaterar att vinstuttaget från bolagen kan komma att påverka respektive bolags likviditet. Det skulle kunna leda till att bolag kommer nära, eller kan behöva höja, sitt lånetak. Stadsledningskontorets slutsats är dock att detta ändå kommer att rymmas inom det totala beslutade lånetaket för staden.

Utdelning av upparbetade vinstmedel kan fritt föras över mellan dotterbolagen och Stadshus och påverkar inte koncernens totala soliditet. I väntan på kommunfullmäktiges

ställningstagande kommer förvärvslånet på 584 mnkr som förfaller i februari 2023 att lösas genom mellanfinansiering i koncernbanken. Vid bifall på beslutspunkterna 1 och 2 i detta tjänsteutlåtande kommer Stadshus att skapa kassaflöde genom utdelning enligt förslaget.

I händelse av att kommunfullmäktige inte bifaller förslaget kommer Stadshus att sätta om lånet på den externa marknaden till den ränta som är aktuell vid detta tillfälle. I syfte att optimera Stadshus låneportfölj och därigenom minska stadshuskoncernens totala räntekostnader, ränteexponering samt att säkerställa skattemässig avdragsrätt för räntekostnader bedömer Stadshus att det finansiella samordningsuppdraget framöver även bör omfatta dessa frågor. I det budgetuppdrag som Stadshus har avseende att ”genomföra en genomlysning och föreslå förändringar av bolagens kapitalstruktur”, Delredovisning av uppdrag att genomföra en genomlysning av Göteborgs Stads bolags kapitalstruktur samt förslag till modell för systematiskt arbete med kapitalstrukturen, dnr 0156/23, presenteras en strukturerad arbetsmodell som skapar förutsättningar för att optimera Stadshus låneportfölj.

Magnus Andersson

Ekonomidirektör

Eva Hessman

Stadsdirektör

§ 9

Förslag till hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB

Patrik von Corswant redogör för förslag till hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB. Anders Söderberg svarar på styrelsens frågor.

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborgs Stadshus AB, tar genom utdelning, i anspråk resterande del av realisationsvinster 2022 i Göteborg Energi AB, 178 mnkr och Göteborgs Stads Parkerings AB, 55 mnkr, samt 50 procent av Got Event AB:s överskott, 28 mnkr, för 2022, i syfte att återbetala förvärvslån med förfall 2023.
2. Göteborgs Stadshus AB, tar genom utdelning, i anspråk del av Higab AB:s realisationsvinst från försäljning av fastigheter på Medicinareberget, 450 mnkr, för att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023.
3. Göteborgs Stadshus AB hemställer till kommunfullmäktige att, inom ramen för bolagets finansiella samordningsuppdrag få möjlighet att optimera Göteborgs Stadshus AB:s låneportfölj och därmed möjliggöra en återbetalning av hela eller delar av bolagets förvärvslån i takt med förfall.
4. Ärendet översänds till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Handling

Beslutsunderlag, dnr 0006/23.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur Protokoll
Sammanträdesdatum: 2023-01-23

Dag för justering
2023-02-03

Vid protokollet

Sekreterare

Johan Hörnberg

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Karin Pleijel

Beslutsunderlag

Styrelsen 2023-01-23

Diarienummer 0006/23

Handläggare: Håkan Spjuth, redovisningschef

Patrik von Corswant, bolagsansvarig

Telefon: 031-368 54 60

E-post: hakan.spjuth@gshab.goteborg.se

Förslag till hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Göteborgs Stadshus AB, tar genom utdelning, i anspråk resterande del av realisationsvinster 2022 i Göteborg Energi AB, 178 mnkr och Göteborgs Stads Parkerings AB, 55 mnkr, samt 50 procent av Got Event AB:s överskott, 28 mnkr, för 2022, i syfte att återbetala förvärvslån med förfall 2023.
2. Göteborgs Stadshus AB, tar genom utdelning, i anspråk del av Higab AB:s realisationsvinst från försäljning av fastigheter på Medicinareberget, 450 mnkr, för att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023.
3. Göteborgs Stadshus AB hemställer till kommunfullmäktige att, inom ramen för bolagets finansiella samordningsuppdrag få möjlighet att optimera Göteborgs Stadshus AB:s låneportfölj och därmed möjliggöra en återbetalning av hela eller delar av bolagets förvärvslån i takt med förfall.
4. Ärendet översänds till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Sammanfattning

Stadshus har i nuläget en extern låneskuld motsvarande 3,2 mdkr, som har sitt ursprung i finansiering av historiska förvärv av aktier i dotterbolag. Stadshus tar upp lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när stadens interna koncernbank omsätter sina lån. I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det oförmånligt för Stadshus att finansiera lån externt och bedöms att så förbli ett antal år framöver. Att minska Stadshus låneskuld och öka bolagens med motsvarande belopp bedöms skapa förutsättningar för att minska koncernens räntekostnader med 50–100 mnkr för 2023–2027 utan att det påverkar koncernens soliditet.

En annan negativ effekt av den externa upplåningen är att Stadshus i dagsläget inte har möjlighet att göra skattemässiga avdrag för sina räntekostnader vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. I och med ökade räntenivåer är det sannolikt att viss negativ effekt består under överskådlig tid framöver.

Stadshus lägger om ca 20 procent av sina externa lån per år. Under 2023 förfaller lån om totalt 834 mnkr. För att undvika ovan beskrivna negativa effekter föreslår Stadshus att upparbetade vinstmedel delas ut från Göteborg Energi AB, Göteborgs Stads Parkerings AB, Higab AB och Got Event AB till Stadshus AB som återbetalar dessa lån i sin helhet.

I syfte att undvika de negativa effekterna framöver föreslås att Stadshus ges i uppdrag att inom ramen för den finansiella samordningen årligen föreslå en hanteringsordning avseende Stadshus AB:s låneportfölj så att Stadshus effektivt kan optimera sina externa lån i takt med att lånen förfaller.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadshus har i dagsläget en extern låneskuld om 3,2 mdkr som finansieras på marknaden via ett annat förfarande än när stadens interna koncernbank omsätter sina lån. Stadshus har med nuvarande externa låneavtal under 2022 räntekostnader på ca 24 mnkr. I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det oförmånligt för Stadshus att finansiera sina lån externt och kommer så att förbli ett antal år framöver.

Stadshus lägger om ca 20 procent av sina externa lån per år. Stadshus står under 2023 inför en omläggning av ett externt förvärvslån i februari på 584 mnkr som haft en ränta på 0,68 procent och där den erbjudna femårsräntan efter omläggning är 3,39 procent. I november kommer ytterligare en omläggning på 250 mnkr att ske. Bolagen har möjlighet att låna av koncernbanken till i en prognosticerad ränta på 1,95 procent för 2023 och koncernbanken prognosticerar att räntenivån inte kommer att överstiga 2,75 procent fram till 2027. Det är således ur ett Stadshuskoncernperspektiv förmånligt att betala av lånen genom att ianspråkta bolagens resultat och att bolagen i stället vid behov lånar motsvarade belopp i koncernbanken. En mycket översiktlig räntekostnadsprognos för 2023–2027 har tagits fram av Stadshus som bygger på en aktuell prognos från koncernbanken. Denna prognos indikerar på att Stadshus mellan 2023–2027 kommer att drabbas av ökade räntekostnader med i storleksordningen 50–100 mnkr. Detta utöver vad som hade varit fallet om Stadshus låneskuld successivt överförts på bolagen och därmed vara möjlig att finansieras via koncernbanken.

Stadshus räntekostnader är i dagsläget för höga relativt bolagets resultat för att kunna göra skattemässiga avdrag för sina räntekostnader, vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. En extra skattekostnad som uppstår på grund av denna begränsning beräknas till 8 mnkr för 2022 baserat på en ränteprognos om 42 mnkr och ett prognosticerat resultat (EBITDA) på 0 mnkr.

Budgeterade totala räntekostnader för 2023 uppgår till cirka 70 mnkr. Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget 2023 avseende finansiering av verksamheter i koncernen på cirka 420 mnkr, kommer det att krävas koncernbidrag från vinstgivande bolag på minst 687 mnkr för att full avdragsrätt ska erhållas 2023.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Bolaget har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Ärendet

I samband med kommunstyrelsens beslut om bokslutsdispositioner i Göteborgs Stadshus AB 2022 (Stadshus) (2022-12-14 § 972 1212/22) noterar stadsledningskontoret att Stadshus tagit fram ett underlag som möjliggör återbetalning av hela eller delar av ett förvärvslån, vilket förfaller under våren 2023. Stadsledningskontoret gjorde bedömningen att förslaget frångick den praxis som normalt tillämpats. Stadsledningskontoret gjorde bedömningen att Stadshus därför behövde återkomma i ett eget ärende för beslut i kommunfullmäktige.

Stadshus återkommer i detta ärende med förslag till hanteringsordning av förvärvslån inom Göteborgs Stadshus AB.

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Av Stadshus ägardirektiv framgår att beslut om kapitalisering, som inte omfattas av uppdraget om finansiell samordning, av bolag som inte i särskild ordning delegerats till Stadshus AB eller kommunstyrelsen, ska kommunfullmäktiges ställningstagande inhämtas.

Ärendet avser

- 1) Beslut om utdelning från vissa bolag i syfte att amortera förvärvslån i sin helhet med förfall under 2023. Utdelning är en form för kapitalöverföring som innebär en kapitalisering av mottagaren.
- 2) Förslag till förändring av praxis gällande kapitalförflyttningar inom ramen för Stadshuskoncernens finansiella samordning där Stadshus och kommunstyrelsen enligt Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrning har delegerade ansvar.

Ärendet hemställs till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Stadshus har i nuläget en extern låneskuld motsvarande 3,2 mdkr. Låneskulden är främst hänförlig till finansiering av förvärv av aktier i dotterbolag. Förvärvslån upptogs i samband med att bolaget förvärvade dotterbolagen från Göteborgs stad i samband med koncernens bildande 1996. Stadshus har därefter tagit upp ytterligare lån med syfte att finansiera utdelning till ägaren då bolaget inte erhållit tillräckligt med kassaflöde för att genomföra utdelningen utan upplåning. Stadshus saknar egen intjänandeförmåga att bära sina räntekostnader och bedriver inte heller någon verksamhet som ger möjligheter att absorbera räntekostnaderna i sin resultaträkning på samma sätt som de rörelsedrivande bolagen kan. Eftersom koncernen samlat är nettolåntagare så kommer även framtida utdelningar indirekt finansieras via lån i bolagen eftersom självfinansieringsgraden minskar till följd av större uttag från bolagen. Så länge bolagens soliditetsnivåer inte äventyras behöver detta uppfattas som en normal ordning.

Stadshus tar upp sina lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när koncernbanken omsätter sina lån (se nedan). Finansieringsformen för Stadshus är, givet allt annat lika, något mindre förmånlig än att finansiera sig genom koncernbanken. I nuläget, efter den snabba ränteuppgången som skett på marknaden är det mycket oförmånligt för Stadshus att finansiera sina lån externt och bedöms att så förbli ett antal

år framöver. Att minska Stadshus låneskuld och öka bolagens med motsvarande belopp kommer skapa förutsättningar för att minska koncernens räntekostnader totalt sett, utan att det påverkar koncernens soliditet. En omfördelning av koncernens skuldsättning ökar möjligheten att effektivt utnyttja kapital på mest fördelaktiga sätt samtidigt som koncernens totala skuldsättning är oförändrad.

Lånefinansiering för Stadshus

Enligt inkomstskattelagens begränsningar kan inte Stadshus finansiera förvärv av aktier i dotterföretag eller transaktioner med ägaren genom Göteborgs stads koncernbank, utan att förlora rätten till avdragsrätt för ränteutgifter. Stadshus tar därför upp dessa lån externt på marknaden via ett annat förfarande än när koncernbanken omsätter sina lån, i enlighet med stadens riktlinje för finansverksamheten. Finansieringsformen för Stadshus är, givet allt annat lika, något mindre förmånlig än att finansiera sig genom koncernbanken, vilket genererar högre räntekostnader.

Stadshus lägger om ca 20 procent av sina lån per år. Under 2022 förnyades exempelvis ett lån om cirka 450 mnkr på 5 år till en ränta på drygt 3,1 procent, att jämföra med låneräntan genom koncernbanken som låg på drygt 1 procent vid tidpunkten för när lånet lades om. Enbart detta lån kommer att generera ökade räntekostnader med drygt 50 mnkr för de kommande fem åren, jämfört med om lånet hade finansierats via koncernbanken.

En mycket översiktlig räntekostnadsprognos för 2023–2027 har även tagits fram av Stadshus som bygger på nu kända ränteantaganden. Denna prognos indikerar på att Stadshus mellan 2023–2027 (utöver det lån som lagts om under 2022) kommer att drabbas av ökade räntekostnader med i storleksordningen 50–100 mnkr. Detta utöver vad som hade varit fallet om Stadshus låneskuld successivt överförts på bolagen och därmed vara möjlig att finansieras via koncernbanken.

Begränsad avdragsrätt för räntekostnader för Stadshus

En ytterligare anledning att se över kapitalstrukturen i Stadshuskoncernen, när resultatet sjunker och räntan stiger, är avdragsbegränsningar för negativa räntenetton. Från och med 2019 finns bestämmelser i inkomstskattelagen som begränsar ett bolags möjligheter att göra avdrag för räntekostnader. Avdraget för räntekostnader begränsas till 30 procent av ett bolags EBITDA (resultat före avdrag för ränta, av- och nedskrivningar). Kapitalintensiva bolag med höga räntekostnader behöver således ett högre resultat för att få fullt avdrag för sina räntekostnader. I samband med att lagstiftningen infördes, förändrades även inkomstskattesatsen från 22 procent till 20,6 procent.

Lagstiftningen påverkar Stadshus förmåga att skatteutjämna på ett lika optimalt sätt som tidigare till följd av att de kapitalintensiva dotterbolagen behöver behålla en del av sitt skattemässiga resultat för att kunna få fullt avdrag för sina räntekostnader samtidigt som andra bolag behöver tillföras kapital för att kunna få fullt avdrag. Det sistnämnda gäller till exempel för Stadshus. Lagstiftningen innebär dessutom att Stadshuskoncernen får en högre skattekostnad totalt genom att även enskilda dotterbolag kan få betala skatt. Ovanstående effekter ökar vid ökad räntenivå. De senaste åren med mycket låga räntenivåer har effekten varit marginell.

Då Stadshus räntekostnader i dagsläget är för höga relativt bolagets resultat har Stadshus av legala skäl inte möjlighet att göra skattemässiga avdrag för hela sin räntekostnad, vilket de rörelsedrivande bolagen har möjlighet att göra. För 2022 beräknas Stadshus totala räntekostnader uppgå till ca 42 mnkr. För att full avdragsrätt ska uppnås behöver

Stadshus ha ett EBITDA på 133 mnkr. Prognosticerat EBITDA för 2022 uppgår till 0 mnkr, varför ingen avdragsrätt föreligger detta år. Den extra skattekostnad som uppstår på grund av denna begränsning beräknas till 8 mnkr.

Eftersom Stadshus inte har någon egen intjäningsförmåga är bolaget beroende av att erhålla koncernbidrag från andra bolag i koncernen för att erhålla EBITDA. Budgeterade totala räntekostnader för 2023 uppgår till cirka 70 mnkr. Med utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget 2023 avseende finansiering av verksamheter i koncernen på cirka 420 mnkr, kommer det att krävas koncernbidrag från vinstgivande bolag på minst 687 mnkr för att full avdragsrätt ska erhållas 2023. I nuläget för tidigt att uttala sig om hur stor avdragsrätten för räntekostnader kommer att bli för 2023.

Stadshus nuvarande uppdrag avseende finansiell samordning

Stadshus ska, i enlighet med sitt ägardirektiv, svara för resultatutjämnning inom Stadshus AB koncernen. Stadshuskoncernens skattebelastning ska dessutom i första hand ske i Stadshus. Stadshus har i kommunfullmäktiges budget uppdraget skapa förutsättningar för att lämna utdelning till staden samt att lämna kapitaltillskott till Business Region Göteborg AB, Göteborg Stadsteater AB och Got Event AB. Stadshus har att finansiera dessa bolag och efterfrågad utdelning genom att hämta hem överskott från de vinstgivande bolagen i koncernen.

För att hantera detta har genom åren utvecklats en praxis som förenklat innebär att Göteborg Energikoncernen, Göteborgs Hamn koncernen, Higab AB och Göteborgs Stads Parkering AB, lämnar nettobidrag till finansiering genom att dela ut 50 procent (varav 20,6 procent avser skattebelastning) av resultatet före skatt. Återstående resultat har konsoliderats i respektive bolags egna kapital. För övriga bolag har vinster/förluster (exklusive skatteeffekter) konsoliderats fullt ut i respektive bolags egna kapital.

Stadshus lämnar årligen i oktober månad, genom ett särskilt ärende, ett förslag enligt ovan beskrivna praxis till kommunstyrelsen. Genom Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning framgår det att kommunstyrelsen har en delegation av kommunfullmäktige att fatta beslut i dessa frågor. Efter bifall i kommunstyrelsen genomför Stadshus den finansiella samordningen i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

Förslag avseende förändrad praxis för den finansiella samordningsuppdraget.

Stadshus föreslår att bolagets finansiella samordningsuppdrag även ska omfatta förslag på hur Stadshus externa låneskuld på kort och lång sikt bör hanteras i syfte att optimera låneportföljen framöver. En vid var tid optimerad låneportfölj minskar Stadshuskoncernens totala räntekostnader, räntexponering samt säkerställer i möjligaste mån skattemässig avdragsrätt för räntekostnader.

Förslaget innebär en förändrad praxis där Stadshus inom ramen för det finansiella samordningsuppdraget (utöver det som beskrivits ovan) även lämnar ett förslag som möjliggör att Stadshus kan hantera sin externa lånefinansiering i takt med att lånen förfaller samt redogör för vilka effekter detta kommer att få för koncernens totala räntekostnader och för koncernens bolag.

En förändrad praxis för den finansiella samordningen innebär, till skillnad från beslut om kapitaltillskott till ovan nämnda bolag, kapitalförflyttningar mellan bolagen utan särskilda kommunfullmäktigebeslut. Stadshus gör bedömningen att eftersom förflyttningarna begränsas till ett enskilt avgränsat syfte som gagnar Stadshuskoncernen i sin helhet är det

rimligt att de kan hanteras inom ramen för den finansiella samordningen där Stadshuset lämnar förslag och kommunstyrelsen fattar beslut.

Kommunstyrelsen har, enligt Göteborgs Stads riktlinje för ägarstyrning, mandat att besluta om ekonomiska justeringar som föreslås av Stadshuset. Stadshuset gör bedömningen att ett fullmäktigebeslut om förändrad praxis enligt föreliggande förslag bör innebära att kommunstyrelsens mandat förändras utan särskilt beslut.

På samma sätt som för övriga bokslutsdispositioner läggs grunden för förslag utifrån helårsprognos augusti och kommunstyrelsen behöver fatta beslut innan november månads utgång för att vara möjliga att inarbeta dem i årsbokslutet.

Möjligheter för återbetalning av hela eller delar av förvärvslån 2023

Utöver resultatmässiga förutsättningar 2022 innebär högre marknadsräntor att ränteskillnaden mellan externa och koncerninterna lån ökar. Stadshuset står inför en omläggning av ett externt förvärvslån i februari (se ovan Lånefinansiering för Stadshuset) på 584 mnkr som haft en ränta på 0,68 procent och där den erbjudna femårsräntan efter omläggning är 3,39 procent. I november kommer ytterligare en omläggning på 250 mnkr att ske. Bolagen har möjlighet att låna av koncernbanken till ca 1,95 procent 2023 och koncernbanken prognosticerar att räntenivån inte kommer att överstiga 2,75 procent fram till 2027. Det är således ur ett Stadshuskoncernperspektiv förmånligt att betala av lånet genom att ianspråkta bolagens resultat och att bolagen i stället vid behov lånar motsvarande belopp i koncernbanken.

Stadshuset har i sitt grundförslag för bokslutsdispositioner, inom den finansiella samordningen, som beslutades av kommunstyrelsen 2022-12-14, utgått från det som rymms inom redovisade resultat under den förutsättning som tillämpats att de resultatgivande bolagen Göteborg Energi, HigaB, Göteborgs Stads Parkering och Göteborgs Hamn lämnar 50 procent.

För att också hantera hela eller delar av den låneskuld om 834 mnkr, som förfaller under 2023 och som beskrivits ovan föreslås att följande åtgärder vidtas.

- 1) Skapa möjlighet att ianspråkta kassaflöden från 2022 års resultat till att återbetala delar av förvärvslånet. Genom att frångå praxis de senaste åren och att även ianspråkta upp till 100 procent av realisationsvinster, utöver den del som ingår i ordinarie uttag, i Göteborg Energi och Göteborgs Stads Parkering, som båda bedöms ha en god soliditet, kan en del av förvärvslånet som förfaller i februari återbetalas. Totalt ca 230 mnkr. Då realisationsvinsterna är skattefria som en effekt av försäljning av näringsbetingade aktier kan kassaflödet överföras till Stadshuset genom utdelning utan att någon skatteeffekt uppstår.
- 2) I Got Event AB:s ägardirektiv anges att "Bolagets verksamhet ska i huvudsak finansieras genom biljettintäkter, uppdrag och uthyrning. Kvarstående underskott finansieras via kapitaltillskott/koncernbidrag efter beslut i Kommunfullmäktige." Koncernbidragets storlek beslutas i kommunfullmäktiges budget. Som underlag för kommunfullmäktiges beslut lämnas i budgetförutsättningar information om bolagets generella förutsättningar. I kommunfullmäktiges budget för 2022 anges att "Göteborgs Stadshuset AB bemyndigas att vid behov lämna kapitaltillskott avseende 2022 till följande helägda dotterbolag med som högst nedan angivna belopp:" För Got Event beslutade kommunfullmäktige om koncernbidrag på

189 870 tkr vilket var en uppräkning från 2021 med ca 1 procent. Bolagets soliditet, rensat för säsongsvariationer föranledda av förutbetalda biljettintäkter, uppgick vid ingången av 2022 till 45 procent. Efter två år av inställda evenemang på grund av pandemin prognosticerar Got Event ett överskott mot budget på 42 mnkr vilket motsvarar ca 22 procent av koncernbidraget. Got Event budgeterade med ett överskott om 14 mnkr, vilket medför att Got Event under 2022 redovisar ett prognosticerat årsresultat på 56 mnkr. Got Event har de senaste åren fått behålla eventuella överskott från verksamheten i syfte att kunna hantera enstaka underskottår. Det går att argumentera för en konsekvent hållning där bolaget behåller överskottet till 100 procent men i det läget koncernen befinner sig 2022 finns det sammantaget goda skäl att i linje med kommunfullmäktiges beslutsformulering och inom ramen för den finansiella samordningen hämta in hela eller delar av överskottet. Att hämta 50 procent av överskottet innebär att Got Event även efter detta får behålla mer än det överskott som bolaget budgeterade för 2022. Got Event har för 2023 beviljats ett koncernbidrag om 198 mnkr, vilket motsvarar en uppräkning med 4,5 procent. I bolagets budget för 2023 budgeterar bolaget ett nollresultat.

- 3) Under 2021 avyttrade Higab fastigheter på Medicinareberget med en reavinst på cirka 1,4 mdr. Kassaflödet från försäljningen stannade i Higab, som hade möjlighet att minska sin låneskuld i koncernbanken. I kommunfullmäktiges beslut, 2021-02-25 §13, dnr 1078/20, anges att överskott från försäljning kan användas för att betala av lån. Det bedöms således finnas möjlighet att Stadshus ianspråkta del av Higabs kassaflöde från försäljningen av fastigheter på Medicinareberget, i syfte att återbetala återstående del av förvärvslån med förfall under 2023. Beloppet beräknas uppgå till 450 mnkr.

Det finns också en möjlighet att nyttja delar av vinster i Liseberg. Realisationsvinster i Liseberg har historiskt till 100 procent kvarstått i Liseberg. Det kan finnas anledning att se över praxis då 2022 års resultat prognosticeras till cirka 230 mnkr, i synnerhet när beslut om avveckling/försäljning motsvarande 27 mnkr av verksamhet beslutats av kommunfullmäktige. Stadshus lämnar i det här skedet inget förslag om att realisationsvinst från försäljning av hotellverksamheten Liseberg Heden ianspråkta. Frågan om Lisebergs soliditetsbehov kommer hanteras inom ramen för kommunfullmäktiges budgetuppdrag till Stadshus att genomföra en genomlysning och föreslå förändringar av bolagens kapitalstruktur.

Förvärvslån som förfaller under 2024–2027

Stadshus kommer under kommande år behöva omsätta ytterligare förvärvslån, enligt nedanstående tabell.

Förfall år	Belopp mnkr
2024	826
2025	620
2026	250
2027	700
Summa	2 396

Sammanfattande bedömning

Den snabba ränteuppgången på marknaden har fört med sig att Stadshus AB i dagsläget bör överväga att amortera av sina förvärvslån i takt med att lånen löper ut.

Stadshus bedömer därför att upparbetade vinstmedel i bolagen inom koncernen i enlighet med detta tjänsteutlåtande bör delas ut till Stadshus i syfte att amortera av förvärvslånen som förfaller under 2023. Utdelning av upparbetade vinstmedel kan fritt föras över mellan dotterbolagen och Stadshus och påverkar inte koncernens totala soliditet.

I väntan på kommunfullmäktiges ställningstagande kommer förvärvslånet på 584 mnkr som förfaller i februari 2023 att lösas genom mellanfinansiering i koncernbanken. I händelse av bifall på beslutspunkterna 1 och 2 i detta tjänsteutlåtande kommer Stadshus att skapa kassaflöde genom utdelning enligt förslaget. I händelse av att kommunfullmäktige inte bifaller förslaget så kommer Stadshus att sätta om lånet på den externa marknaden till den ränta som är aktuell vid detta tillfälle.

I syfte att optimera Stadshus låneportfölj och därigenom minska Stadshuskoncernens totala räntekostnader, räntexponering samt att säkerställa skattemässig avdragsrätt för räntekostnader bedömer Stadshus att det finansiella samordningsuppdraget framöver även bör omfatta dessa frågor.

I det budgetuppdrag som Stadshus har avseende att ”genomföra en genomlysning och föreslå förändringar av bolagens kapitalstruktur” (Stadshus Dnr 0069/21) presenteras en strukturerad arbetsmodell som skapar förutsättningar för att optimera Stadshus låneportfölj.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB